

Προτεινόμενα Θέματα

Νεοελληνική Γλώσσα – Έκθεση & Λογοτεχνία,

Μάιος 2022

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Έχω ένα φίλο, που τρεις στις πέντε φορές που θα βρεθούμε έρχεται κοντά, εστιάζει το βλέμμα του και με ρωτάει: «Είσαι ευτυχισμένη;». Η ερώτηση μου προκαλεί τρομερή αμηχανία, μπορώ να πω και δυσφορία. Κυρίως τη θεωρώ αλλόκοτη έως και παιδαριώδη, αλλά προερχόμενη από έναν καλλιτέχνη δείχνω επιείκεια. Άσε με στην ησυχία μου θέλω να του πω, έχουμε και δουλειές, ποιος ασχολείται με αυτό το θέμα. Ξέρω τα αντίθετα: σίγουρα είναι το άγχος και η κατάθλιψη. Τι μου ζητείται; Να βαθμολογήσω την πορεία της ζωή μου; Να υπολογίσω και να αποτιμήσω συναισθηματικά το σύνολό της; Αναρωτιέμαι, εάν χαμογελούσα συχνότερα, εάν θα γλίτωνα την ερώτηση. Το χαμόγελο είναι αποστομωτικό. Ένα σύμβολο χαράς, ίσως και ευτυχίας, που δεν αφήνει περιθώρια. [...]

Πήρα τηλέφωνο τον φίλο και τον ρώτησα ευθέως: «Πες μου, πώς την αντιλαμβάνεσαι εσύ την ευτυχία;». «Να είσαι σε αρμονία με ό,τι κάνεις και με τον εαυτό σου», μου απάντησε. Οι καλλιτέχνες, οι αθλητές, οι χειρουργοί, φαντάζομαι ότι συμβαίνει και σε πολλά άλλα επαγγέλματα (παρακαλώ, συμπληρώστε), έχουν το πλεονέκτημα να καταπιάνονται καθημερινά με κάτι που τους ωθεί να εστιάζουν και να βγαίνουν από τον εαυτό τους, σχεδόν να ξεφεύγουν από τον χρόνο. Βρίσκονται σε «μια ζώνη» συχνά υψηλής εσωτερικής πίεσης, που αποδίδει μεγάλη ικανοποίηση ιδιαίτερα όταν φτάνεις τις δυνατότητες στα όρια. Είναι ώρες τις οποίες μπορείς να πεις ότι σχεδόν είσαι ευτυχισμένος. [...]

Εάν τα βάλω όλα μαζί βγάζω ένα μικρό, ελάχιστο συμπέρασμα. Όταν έχουν καλυφθεί οι πρωταρχικές ανάγκες και αποκλείοντας τα εξαιρετικά όπως ο έρωτας, που αναμφισβήτητα είναι η συγκλονιστικότερη ρηξικέλυτη κατάσταση ευτυχίας –για όσους αναρχικούς έχουν γερό στομάχι να τον κυνηγήσουν–, τι άλλο μου δίνει εμένα τεράστια χαρά; Άλλωστε, για ποιον άλλον μπορώ να μιλήσω για το τόσο προσωπικό και ευρύ θέμα; Είναι οι άνθρωποι, αναμφισβήτητα οι άνθρωποι μου, ο γιος μου και οι φίλοι με την αμοιβαία κατανόηση και το νοιάξιμο. Οι απρογραμμάτιστες συναναστροφές, οι συζητήσεις με νόημα με νέα πρόσωπα, ιδιαίτερα η στιγμή που επιτυγχάνεται αυτό το άνοιγμα που σμίγει. Στα καλύτερά μου βρίσκομαι όταν έχω μεγάλα χρονικά διαστήματα, κομμάτια χρόνου δραστήρια απορροφημένη σε ό,τι αγαπώ, στο διάβασμα και στο γράψιμο. Τότε που δεν υπάρχει καμία δυσφορία, καμία αμφιβολία, κανείς δισταγμός. Περιμένω φυσικά πάντα το μπόνους: τις καθημερινές μικροαπολαύσεις που ξεβράζει η ζωή γενναιόδωρα και αναπάντεχα.

Διασκευασμένο κείμενο της Ελεάννας Βλαστού,
με τίτλο «*Η τέχνη της ευτυχίας*»,
δημοσιευμένο στην εφημερίδα «Καθημερινή» (09/01/22).

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙ

Ο άνθρωπος και η ευτυχία είναι δύο δυσπρόσιτες έννοιες. Αποτελούν δύο θεμελιώδη, ταυτόχρονα όμως αλληλοαντιμαχόμενα αντικείμενα της φιλοσοφίας. Ο άνθρωπος και η ευτυχία μπορούν να παρομοιαστούν παραστατικότερα με δύο παράλληλες σιδηροτροχιές. Παρατηρώντας τις κανείς να χάνονται στον ορίζοντα, έχει την εντύπωση ότι ενώνονται σε κάποιο σημείο. Ευτυχώς όμως που δεν συναντώνται ποτέ οι σιδηροτροχιές, διότι διαφορετικά εκτροχιάζεται το τρένο.

Πώς μεταφράζονται όλα αυτά; Η ευτυχία βρίσκεται πάντοτε πολύ κοντά στον άνθρωπο και αυτός είναι ταγμένος από τη φύση του να την παρακολουθεί συνεχώς, επιδιώκοντας να την αποκτήσει. Δεν το κατορθώνει όμως ποτέ. Διατηρεί την ψευδαίσθηση ότι το πετυχαίνει κατά καιρούς, ενώ απλώς έχει μία προσωρινή επαφή με αυτή. Και όταν η επαφή γίνεται συχνότερη, ο άνθρωπος τείνει να μην την

αντιλαμβάνεται. Αν όμως ο άνθρωπος γίνει κάποτε — ή νομίσει ότι έγινε — ευτυχής, η ευτυχία του διαρκεί πολύ λίγο, διότι αυτός σύντομα αρχίζει πάλι να την αναζητά, κάθε φορά κάπου αλλού. [...]

Ο άνθρωπος σήμερα δεν είναι με κανένα τρόπο ευτυχέστερος απ' ό,τι στο παρελθόν στις λεγόμενες «αναπτυσσόμενες» τουλάχιστον χώρες, έστω και αν κατακλύζεται από καταναλωτικά αγαθά, διατρέφεται καλύτερα, επικοινωνεί ευκολότερα κ.λπ. Είναι μάλλον δυστυχέστερος, διότι

αντιμετωπίζει μεγαλύτερη εγκληματικότητα (προστατεύεται με ολοένα πιο τέλεια συστήματα ασφαλείας), ζει απομονωμένος (λέει απλώς «καλημέρα» στον ένοικο του διπλανού διαμερίσματος), αναζητά υποκατάστατα της ευτυχίας (καταφεύγει στα ναρκωτικά). [...] Πολλοί άνθρωποι είναι αντικειμενικά ευτυχείς, αλλά αισθάνονται δυστυχείς. Αντίθετα, άλλοι είναι αντικειμενικά δυστυχείς, αλλά θεωρούν τον εαυτό τους ευτυχή. Πού πρέπει, τελικά, να αναζητήσει ο άνθρωπος την ευτυχία;

Απόσπασμα διασκευασμένο του Κ. Βάσση, από το:
«Ενώπιον του 21^{ου} αιώνας – Δοκίμια», Οι Εκδόσεις των φίλων,
Αθήνα 2008, σελ. 121 – 123.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙΙ

Ευτυχία

Ρώτησα καθηγητές που διδάσκουν το νόημα της ζωής να μου πουν τι είναι ευτυχία. Και πήγα σε διάσημα αφεντικά που έχουν στην εξουσία τους χιλιάδες ανθρώπους. Όλοι κούνησαν το κεφάλι και χαμογέλασαν σαν να τους κορόιδευα. Και έπειτα μια Κυριακή απόγευμα περιδιαβαίνοντας κάτω στην όχθη, στο ποτάμι είδα ένα τσούρμο τοιγάνους με τις γυναίκες και τα παιδιά τους κι ένα βαρέλι μύρτα κι ένα ακορντεόν.

Νάσος Βαγενάς, «Η Πτώση του Ιπτάμενου»,
Βιογραφία, Ποιήματα 1974-2014, Κέδρος, σελ. 191.

ΘΕΜΑΤΑ

Θέμα Α. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους που καθιστούν τη συντάκτρια του Κειμένου Ι ευτυχισμένη (50-60 λέξεις).

Μονάδες 15

Θέμα Β

Β1. Να εντοπίσετε καταγράφοντας για κάθε περίπτωση και ένα χωρίο:

- α.** δύο εκφραστικές επιλογές στο Κείμενο Ι που ανταποκρίνονται στο ύφος μίας προσωπικής μαρτυρίας.
- β.** δύο γλωσσικές επιλογές στο Κείμενο Ι που δηλώνουν τη διάθεση της συντάκτριας να επικοινωνήσει με τους αναγνώστες της.

Μονάδες 15

Β2. Το δοκίμιο συνήθως λειτουργεί ως μια «γέφυρα επικοινωνίας» του συντάκτη με τον αναγνώστη. Στο συγκεκριμένο δοκίμιο (Κείμενο ΙΙ), ο Κωνσταντίνος Βάσσης αξιοποιεί διάφορα μέσα για:

- α.** να γίνει σαφής και επεξηγηματικός,
- β.** να δημιουργήσει κλίμα επικοινωνίας με τον αναγνώστη και
- γ.** να διατηρήσει ένα υψηλό επίπεδο λόγου.

Να εντοπίσετε ένα μέσο (τρόπος ανάπτυξης, γλωσσικές επιλογές, εκφραστικές επιλογές) για κάθε μία περίπτωση με την οποία διασφαλίζει τον στόχο του, καταγράφοντας από ένα χωρίο και εξηγώντας τη λειτουργία του καθενός.

Μονάδες 15

B3.

- α.** Ο συντάκτης του Κειμένου ΙΙ εμφανίζεται πολύ βέβαιος για τις απόψεις που εκφράζει στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου. Να αιτιολογήσετε τη διαπίστωση αυτή. Υποθέστε ότι θέλετε να μετριάσετε τη βεβαιότητά του. Να επαναδιατυπώσετε το απόσπασμα κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 5

- β.** Πήρα τηλέφωνο τον φίλο και τον ρώτησα ευθέως: «Πες μου, πώς την αντιλαμβάνεσαι εσύ την ευτυχία;». «Να είσαι σε αρμονία με ό,τι κάνεις και με τον εαυτό σου», μου απάντησε. Η συντάκτρια του Κειμένου Ι επιλέγει να παρουσιάσει τον διάλογο με τον φίλο της σε ευθύ λόγο, Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο και να επισημάνετε τι μεταβάλλεται στις δύο εκδοχές ως προς την πιστότητα του μηνύματος.

Μονάδες 5

Θέμα Γ

Ποιο βασικό ερώτημα, κατά τη γνώμη σας, αναδεικνύεται από την ανάγνωση του ποιήματος; Ποια απάντηση δίνει το ποιητικό υποκείμενο σε αυτό το ερώτημα; Ποια απάντηση θα δίνετε εσείς; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων, αξιοποιώντας τρεις τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες.

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Διαβάσατε τα Κείμενα Ι και ΙΙ που δημοσιεύτηκαν στη σχολική εφημερίδα και αποφασίζετε να συμβάλλετε στη συνέχιση του σχετικού προβληματισμού, γράφοντας μια δική σας ανοιχτή επιστολή. Στην επιστολή σας (350-400 λέξεις) να εκφράσετε τις προσωπικές σας σκέψεις σχετικά με το καταληκτικό ερώτημα του συντάκτη του Κειμένου ΙΙ «Πού πρέπει, τελικά, να αναζητήσει ο άνθρωπος την ευτυχία;» και να παρουσιάσετε τις δυσκολίες που συναντάτε στην επιδίωξή της.

Μονάδες 30

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Θέμα Α

Η συντάκτρια του Κειμένου Ι παρουσιάζει τους λόγους που την καθιστούν ευτυχισμένη. Για αυτήν ευτυχία αποτελεί η απόπειρα υπέρβασης των δυνατοτήτων της, η κάλυψη των πρωταρχικών αναγκών, η βίωση του έρωτα, η θαλπωρή των οικογενειακών και φιλικών σχέσεων, οι νέες αλλά ουσιαστικές γνωριμίες και η απεριόριστη ενασχόληση με πράγματα που αγαπά.

Θέμα Β

Β1.

α. Δύο **εκφραστικές** επιλογές που ανταποκρίνονται στο ύφος της προσωπικής μαρτυρίας είναι:

- Χρήση της **αφήγησης** (η αφήγηση ενός περιστατικού μεταβιβάζει, μέσω της δραματοποίησης, στον αναγνώστη ισχυρά συναισθήματα): *Πήρα τηλέφωνο τον φίλο ... μου απάντησε.*
- Χρήση του **α' ενικού ρηματικού προσώπου** (υποκειμενισμός, προσωπικό-εξομολογητικό ύφος, βιωματική αφόρμηση προβληματισμού): *μου προκαλεί..., θεωρώ..., να βαθμολογήσω...*

β. Δύο **γλωσσικές** επιλογές που δηλώνουν τη διάθεση της συντάκτριας να επικοινωνήσει με τους αναγνώστες της είναι:

- Χρήση του **ευθύ λόγου** (προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο, δημιουργεί ένα κλίμα οικειότητας με τον αναγνώστη και τον βοηθάει να βιώσει άμεσα τις απόψεις που μεταφέρονται): *«Πες μου, πώς την αντιλαμβάνεσαι εσύ την ευτυχία;»*
- Χρήση των **ερωτημάτων** (προσδίδουν ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο, καθιστούν τον αναγνώστη μέτοχο των προβληματισμών της συντάκτριας, καλλιεργούν την αίσθηση διαλόγου): *Τι μου ζητείται; Να βαθμολογήσω την πορεία της ζωή μου; Να υπολογίσω και να αποτιμήσω συναισθηματικά το σύνολό της;*

Β2.

α. Για να γίνει σαφής και επεξηγηματικός:

Ο Κ. Βάσσης αξιοποιεί τον τρόπο ανάπτυξης της **αναλογίας** στην πρώτη παράγραφο του κειμένου επιθυμώντας να φωτίσει/εκλαϊκεύσει/εξηγήσει την απόκλιση που χαρακτηρίζει τον άνθρωπο από την ευτυχία. Έτσι, για να εξηγήσει τη φιλοσοφική αυτή άποψη, αξιοποιεί μία οικεία στον αναγνώστη κατάσταση, τις δύο παράλληλες σιδηροτροχιές που αν και φαίνεται να συγκλίνουν, δεν ενώνονται ποτέ, ώστε να καταστήσει κατανοητό τον ισχυρισμό του («Ο άνθρωπος και η ευτυχία είναι δύο δυσπρόσιτες έννοιες»). Με αυτό τον τρόπο, προσδίδει στο κείμενό του αισθητική αξία και παραστατικότητα, καθιστώντας το ελκυστικό και προσιτό στον αναγνώστη.

Εναλλακτικά, ο Κ. Βάσσης αξιοποιεί στην τελευταία παράγραφο του κειμένου **παραδείγματα** απλά και οικεία στον αναγνώστη για να επεξηγήσει/καταστήσει πιο σαφείς και κατανοητές τις απόψεις του σχετικά με τους λόγους που ο άνθρωπος είναι δυστυχέστερος στη σύγχρονη εποχή («προστατεύεται με ολοένα πιο τέλεια συστήματα ασφαλείας», «λέει απλώς «καλημέρα» στον ένοικο του διπλανού διαμερίσματος», «καταφεύγει στα ναρκωτικά»).

β. Για να δημιουργήσει κλίμα επικοινωνίας με τον αναγνώστη:

Ο Κ. Βάσσης χρησιμοποιεί στο κείμενό του δύο **ερωτήματα** («Πώς μεταφράζονται όλα αυτά;», «Πού πρέπει, τελικά, να αναζητήσει ο άνθρωπος την ευτυχία;»). Με τη χρήση των ερωτημάτων προβληματίζει και ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη σχετικά με τη σχέση του ανθρώπου με την ευτυχία και τα μέσα με τα οποία μπορεί να την κατακτήσει, καθιστώντας τον μέτοχο των προβληματισμών

του. Έτσι, καταφέρνει να χρωματίσει συναισθηματικά τον λόγο του, προσδίδει αμεσότητα και παραστατικότητα, δημιουργώντας ένα κλίμα οικειότητας, καθώς καλλιεργείται η αίσθηση διαλόγου με τον αναγνώστη.

γ. Διατηρεί ένα υψηλό επίπεδο λόγου

Ο Κ. Βάσσης αξιοποιεί την **υποτακτική σύνδεση** («Αν όμως ο άνθρωπος γίνει κάποτε —ή νομίζει ότι έγινε— ευτυχής, η ευτυχία του διαρκεί πολύ λίγο, διότι αυτός σύντομα αρχίζει πάλι να την αναζητά, κάθε φορά κάπου αλλού»). Με την υποτακτική σύνδεση, επιδιώκει να αποκαλύψει τις λογικές σχέσεις ανάμεσα στα νοήματα των προτάσεων (προϋπόθεση και αιτιολόγηση) και να διατυπώσει περισσότερο σύνθετο και επίσημο λόγο.

Εναλλακτικά, ο Κ. Βάσσης αξιοποιεί την **παθητική σύνταξη** («Ο άνθρωπος σήμερα δεν είναι με κανένα τρόπο ευτυχέστερος απ' ό,τι στο παρελθόν στις λεγόμενες «αναπτυσσόμενες» τουλάχιστον χώρες, έστω και αν κατακλύζεται από καταναλωτικά αγαθά, διατρέφεται καλύτερα, επικοινωνεί ευκολότερα κ.λπ.»), με την οποία υποβιβάζει τον ρόλο του υποκειμένου (ο άνθρωπος) και προβάλλεται η ίδια η πράξη (ο κατακλυσμός του από τα καταναλωτικά αγαθά και η ποιότητα της διατροφής του). Έτσι, κάνει τον λόγο του πιο απρόσωπο και επίσημο, του προσδίδει πολυπλοκότητα, μεταφέροντας το βάρος από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο.

Β3.

α. Ο συντάκτης εμφανίζεται πολύ βέβαιος για την άποψη του ότι ο άνθρωπος, αν και πλησιάζει την ευτυχία, δεν πρόκειται να την κατακτήσει ουσιαστικά ποτέ. Η κυρίαρχη έγκλιση της παραγράφου είναι η **οριστική**, μέσω της οποίας ο συντάκτης εκφράζει τη βεβαιότητά του πως τα όσα καταγράφει αποδίδουν μια έγκυρη εικόνα της πραγματικότητας («βρίσκεται», «κατορθώνω», «τείνει»), ενώ και η χρήση του **τρίτου ρηματικού προσώπου** προσδίδει αξιοπιστία, εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Παράλληλα, επιλέγει το κατάλληλο λεξιλόγιο, όπως **τα επιρρήματα** «πάντοτε» και «ποτέ», ώστε να τονίζεται η βεβαιότητα και ο απόλυτος τόνος του σχετικά με τη μη κατάκτηση της ευτυχίας από τον άνθρωπο, αν και είναι η βασική του επιδίωξη. Χρησιμοποιεί, επίσης, σχήματα λόγου προκειμένου να διευρύνει νοηματικά το κείμενό του αλλά και να παρουσιάσει με πιο εμφατικό τρόπο τις απόψεις του. Ειδικότερα, εντοπίζεται η **επανάληψη** της λέξης «ευτυχία» και η **αντίθεση** («ενώ απλώς έχει μία προσωρινή επαφή με αυτή»), με την οποία δηλώνει την πρόσκαιρη επαφή του ανθρώπου μαζί της.

Μετριασμός βεβαιότητας: Πώς **μπορούν να μεταφραστούν** όλα αυτά; Η ευτυχία **ενδέχεται να βρίσκεται** πολύ κοντά στον άνθρωπο και αυτός **ίσως είναι** ταγμένος από τη φύση του να την παρακολουθεί συνεχώς, επιδιώκοντας να την αποκτήσει. **Δεν είναι πιθανόν να** κατορθώνει όμως. **Μπορεί να διατηρεί** την ψευδαίσθηση ότι **ίσως να** το πετυχαίνει κατά καιρούς, ενώ **πιθανότατα** έχει μία προσωρινή επαφή με αυτή. Και όταν η επαφή γίνεται συχνότερη, ο άνθρωπος **ενδεχομένως** να μην την αντιλαμβάνεται. Αν όμως ο άνθρωπος γίνει κάποτε — ή νομίζει ότι έγινε — ευτυχής, η ευτυχία του **μπορεί να διαρκέσει** πολύ λίγο, διότι αυτός σύντομα **ίσως να αρχίσει** πάλι να την αναζητά, κάθε φορά κάπου αλλού. [...]

β. Μετατροπή ευθύ λόγου σε πλάγιο: Η συντάκτρια αναφέρει ότι πήρε τηλέφωνο τον φίλο και τον ρώτησε ευθέως πώς αντιλαμβάνεται αυτός την ευτυχία. Εκείνος της απάντησε ότι για αυτόν ευτυχία είναι να είναι κανείς σε αρμονία με ό,τι κάνει και με τον εαυτό του.

Με τον ευθύ λόγο οι απόψεις των προσώπων μεταφέρονται αυτούσιες, όπως ακριβώς ειπώθηκαν, ενισχύοντας την πρόθεση της συντάκτριας να αποδώσει με πιστότητα και εγκυρότητα το περιεχόμενο του μηνύματος. Με αυτόν τον τρόπο προσδίδει στο κείμενό της τη ζωντάνια και την παραστατικότητα της προσωπικής μαρτυρίας, αποκαλύπτοντας στον αναγνώστη πιστότερα την προσωπικότητα και τις απόψεις

των προσώπων. Με τον πλάγιο λόγο το κείμενο χαρακτηρίζεται από μειωμένη πιστότητα του μεταφερόμενου μηνύματος, αφού η συντάκτρια φαίνεται να αποδίδει τον διάλογο όπως εκείνη τον αντιλήφθηκε ή τον συγκράτησε.

Θέμα Γ

Το βασικό ερώτημα που αναδεικνύεται, κατά τη γνώμη μου, από την ανάγνωση του ποιήματος, είναι πού μπορεί να αναζητήσει ο άνθρωπος την ευτυχία. Το ποιητικό υποκείμενο, με τη χρήση του **α' ενικού προσώπου** («ρώτησα», «πήγα», «είδα»), καταγράφει με εξομολογητικό τόνο την προσωπική του μαρτυρία για την αναζήτηση της ευτυχίας. Ειδικότερα, στην προσπάθεια αναζήτησής της, ρώτησε φιλοσόφους («καθηγητές που διδάσκουν το νόημα της ζωής») και ανθρώπους που κατέχουν την εξουσία («διάσημα αφεντικά») αδυνατώντας να λάβει μία ικανοποιητική απάντηση, αποδεικνύοντας πως η ευτυχία δεν κατακτιέται μέσω της φιλοσοφίας ή της εξουσίας. Μάλιστα, με την **παρομοίωση** «σαν να τους κοροϊδεύα» δηλώνει την υποτιμητική στάση που διατήρησαν απέναντί του και την αμηχανία τους να δώσουν την απάντηση που αναζητούσε («Όλοι κούνησαν το κεφάλι και χαμογελάσαν»). Ωστόσο, το ποιητικό υποκείμενο βρήκε την απάντηση σε μια τυχαία μάζωξη Τσιγγάνων στη φύση με «ένα βαρέλι μύρα κι ένα ακορντεόν». Μέσα από αυτή την **οπτική και ακουστική εικόνα** αποδεικνύει ότι η ευτυχία κρύβεται σε απλές καθημερινές στιγμές με τα αγαπημένα πρόσωπα και την επαφή με τη φύση.

Κατά τη γνώμη μου, η έμμεση απάντηση του ποιητικού υποκειμένου με βρίσκει σύμφωνο, αφού υποστηρίζω και εγώ πως στα απλά πράγματα κρύβεται η ευτυχία. Προσωπικά θεωρώ πως η κατάκτησή της είναι σημαντικότερο επίτευγμα για τη ζωή του ανθρώπου. Αν και συσχετίζεται με την ευημερία και την ευδαιμονία, θεωρώ ότι εκτείνεται και σε «άλλα» πνευματικά και ψυχικά αγαθά, όπως η επαφή με τη φύση, η συναναστροφή με αγαπημένα πρόσωπα και η γνήσια ψυχαγωγία.

Θέμα Δ

Τοπωνύμιο/Ημερομηνία

Αγαπητοί αναγνώστες,

Διάβασα πρόσφατα στον διαδικτυακό τόπο της σχολικής μας εφημερίδας δύο ιδιαίτερα ενδιαφέροντα κείμενα για την ευτυχία, που αναδείκνυαν τόσο τα στοιχεία που μπορεί να την αποτελούν, όσο και τους παράγοντες που την υπονομεύουν. Επιδιώκοντας να συμβάλλω στον προβληματισμό που αναπτύχθηκε στην εφημερίδα μας γύρω από τα θέματα αυτά, θα ήθελα να καταθέσω την προσωπική μου άποψη για το πώς ορίζω εγώ την ευτυχία αλλά και τις δυσκολίες που συναντώ επιδιώκοντάς την.

[Ζητούμενο 1^ο]

- **Εξασφάλιση της υγείας:** θεωρείται το πολυτιμότερο αγαθό για το άτομο, που αποτελεί προϋπόθεση για όλα τα άλλα και βασικό όρο για την ποιότητα ζωής και την ευτυχία του. Εξασφαλίζεται με την ενασχόληση με τον αθλητισμό, την υγιεινή διατροφή και τη φροντίδα του εαυτού.
- **Πνευματική καλλιέργεια:** προσφέρει πολύπλευρες γνώσεις, άρα αυτόνομη στάση ζωής. Εξευγενίζει το άτομο, το οδηγεί στην ψυχική και συναισθηματική ωρίμανση, ενώ το απελευθερώνει από κάθε είδους στερεοτυπικές αντιλήψεις, οι οποίες περιορίζουν τη σκέψη του και τη συμπεριφορά του.
- **Οικονομική ευχέρεια:** διαμορφώνει το καλό βιοτικό επίπεδο, απελευθερώνει το άτομο από το άγχος της επιβίωσης και της κάλυψης των βασικών αναγκών και του επιτρέπει τον προγραμματισμό του μέλλοντος.
- **Ορθή επιλογή επαγγέλματος:** συμβάλλει στη διοχέτευση της δημιουργικότητας και τη χαρά της προσφοράς, εξασφαλίζει την κοινωνική αναγνώριση και οδηγεί το άτομο στην αυτοπραγμάτωση.
- **Αυτογνωσία:** συμβάλλει στην κατάκτηση της εσωτερικής ελευθερίας του ατόμου, της ψυχικής ηρεμίας και ισορροπίας του, στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησής του και στη συναίσθηση εκ μέρους του των δυνατοτήτων του.

- Διαπροσωπικές σχέσεις: ικανοποιούν την ανάγκη του ατόμου για ουσιαστική επικοινωνία και απομακρύνουν τον κίνδυνο της μοναξιάς, χαρίζουν το αίσθημα ασφάλειας, δύναμης και αισιοδοξίας, τονώνουν την αυτοεκτίμησή και την αυτοπεποίθησή του, εξευγενίζουν και περιστέλλουν τον εγωισμό του.
- Επαφή με τη φύση: χαρίζει στο άτομο αγαλλίαση, γαλήνη, ηρεμία και χαλάρωση, του καλλιεργεί την ηθική αρχή του μέτρου και την αίσθηση του ωραίου, απομακρύνοντάς το από την ψυχοφθόρα ζωή στα πνιγερά αστικά κέντρα.
- Ενασχόληση με την τέχνη: καλλιεργεί ηθικά, ψυχικά και πνευματικά το άτομο, προσφέρει γνήσια ψυχαγωγία, το φέρνει κοντά με την πολιτιστική κληρονομιά και την ιστορία μας, συμβάλλει στην έκφραση του ψυχικού του κόσμου.

[Ζητούμενο 2^ο]

Ο δρόμος προς την κατάκτηση της ευτυχίας είναι δύσβατος, απόρροια των αντάξιων και των επικίνδυνων διαστάσεων που έχει λάβει η κοινωνία και ο πολιτισμός μας.

- Τα καταναλωτικά και υλιστικά πρότυπα ζωής έχουν εξωθήσει το άτομο σε ένα ανελέητο κυνήγι του χρήματος και της οικονομικής επιτυχίας, αλλοιώνοντας έτσι τις ευαισθησίες του και απομακρύνοντάς το από τα πνευματικά του ενδιαφέροντα.
- Η εξειδικευμένη και αυτοματοποιημένη εργασία καταργεί κάθε μορφή δημιουργικότητας και αυτενέργειας. Πλέον, έχει αποκτήσει έναν μονόπλευρο και ανιαρό χαρακτήρα, ώστε δεν αφήνει περιθώριο το άτομο να νιώσει αισθήματα πληρότητας και δημιουργικότητας.
- Τα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα χωρίς ανθρωπιστικό προσανατολισμό και κυρίως η κυριαρχία του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης υπονομεύουν την ποιότητα ζωής του ατόμου οδηγώντας το σε καταστάσεις άγχους, υπαρξιακής ανησυχίας και κατά συνέπεια στην ψυχοσυναισθηματική αλλοτρίωση.
- Ο αστικός τρόπος ζωής (π.χ. γρήγοροι ρυθμοί ζωής, άναρχη δόμηση, έλλειψη πρασίνου, καχυποψία-αποξένωση, απουσία χώρων έκφρασης κ.ά.) επιδρά αλλοτριωτικά και εκφυλιστικά στον χαρακτήρα και τη συμπεριφορά του ατόμου.
- Ο τεχνοκρατικός προσανατολισμός της παιδείας στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και επαγγελματικής κατάρτισης χωρίς να αποσκοπεί στην ολόπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητας του ατόμου.

Είναι αποδεκτό πως η ευτυχία, ως μια κατάσταση μόνιμης χαράς και ικανοποίησης, αποτελεί μια αφελή και ουτοπιστική ιδέα, αφού χαρακτηρίζεται από ρευστότητα και υποκειμενικότητα. Καθένας νιώθει ευτυχισμένος με διαφορετικά πράγματα, ενώ συχνά το συναίσθημά της παραχωρεί τη θέση του σε συναισθήματα στέρησης και μη ικανοποίησης. Προσωπικά, πιστεύω, πως η ζωή δεν κυλά με την προσμονή κάποιας μεγάλης ευτυχίας, αλλά με τη δράση, μέσω της οποίας προσπαθώ να πετυχαίνω τους σκοπούς μου και να λύνω τα προβλήματά μου, ώστε να είμαι ικανοποιημένος. Ελπίζω με τη δημοσίευση αυτής της επιστολής μου να συμβάλλω κι εγώ στη συνέχιση αυτού του προβληματισμού.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία,
μαθητής Γ' Λυκείου